

Voorzitter,

Nederland heeft van oudsher een reputatie van degelijkheid, zuinigheid en spaarzaamheid. Wars van wilde zakelijke avonturen, geld over de balk smijten of administratieve slordigheid.

De boekhouding van de Staat zou een derderangs incassobureau inmiddels niet misstaan. Jaar na jaar heeft De Algemene Rekenkamer de regering op de vingers getikt.

Opeenvolgende ministers beloofden beterschap.

“Volgende keer doen we extra ons best voor een goed schoolrapport van de Rekenmeesters van de Rekenkamer.” En dan gaat het toch weer mis. En de ministers blijven zitten. Zo gaat dat ook met leerlingen die de lesstof niet begrepen hebben.

Met de kennis van nu: wat zou de minister anders gedaan hebben?

BVNL wil een kleinere overheid en lagere belastingen. En dat gaat hand in hand. De overheid kost namelijk geld en genereert geen geld. Hoe groter de overheid, hoe groter de verspilling. Dat zien we nu voor het derde jaar op rij zwart op wit.

De gewone hardwerkende Nederlander mag de rekening van die spilzucht betalen in de vorm van hogere belastingen. En de groei van de almachtige overheid, die zich met iedere stap van de burger wenst te bemoeien en bepaalt wat goed is voor de mensen, zet ongebreideld door.

Ik houd mijn hart vast inzake de fondsen voor Klimaat en Stikstof, samen ca. 60 miljard euro. Overigens voorzitter: ook BVNL is voor klimaat. Een gunstig vestigingsklimaat, een vriendelijk belastingklimaat en een rechtvaardig ondernemersklimaat waarin werken loont en sparen niet gestraft wordt. Kortom: kleinere overheid, lagere lasten.

De brave hardwerkende burger wordt geplaagd door inflatie, woningnood, torenhoge energierekeningen en ziet Schiphol in een dag-camping veranderen. Hij moet het niet in zijn hersens halen om een keer een formulier fout in te vullen of als MKB-er een administratieve vergissing te maken of het wantrouwende staatsapparaat stopt hem in de ambtelijke gehaktmolen.

Maar de Staat gaat vrolijk door met gebrekkig boekhouden inclusief onrechtmatige verplichtingen, zo'n 5% van het totaal oftewel zo'n 15 miljard over 2021. Met onrechtmatige inkomsten heeft de Staat ook niet zoveel problemen maar gelukkig heeft de Hoge Raad belasting roof in Box 3 min of meer voorkomen.

Dat de boekhouding weer niet klopt, kan geen verbazing wekken. De overheid heeft namelijk geen volledig overzicht van al haar bezittingen en de waarde daarvan, zo meldde de Rekenkamer ons eind vorig jaar. Met z'n allen bezitten we havens, vastgoed, wegen, bruggen, kazernes en ga zo maar door. Die hele zaak telt door tot zo'n 350 miljard euro, maar hoe het geadministreerd wordt is niet duidelijk.

Als de Staat een bedrijf zou zijn, dan zat de CFO met dit soort

verslaglegging nagelbijtend onder de valium het oordeel van de aandeelhouders en Raad van Commissarissen af te wachten. De commissarissen zouden eerst nog even hun aansprakelijkheidsverzekering checken alvorens hun oordeel te geven.

Enfin, misschien ben ik te streng. Management de maat nemen is altijd eenvoudiger dan zelf te besturen.

Ik wil dan ook de boodschap van de President van de Algemene Rekenkamer herhalen: er is een papieren werkelijkheid aan het ontstaan die losstaat van de echte werkelijkheid. En dit probleem dreigt alleen maar groter te worden.

“Op papier keuren we goed wat in werkelijkheid niet goed is”, zei de Rekenkamer terecht.

De uitvoering door de overheid in relatie tot haar burgers en het leveren van collectieve goederen, laat meer en meer te wensen over. De maatschappij verandert sneller en wordt daarmee ook complexer. Zowel de Rekenkamer, de Raad van State, de Nationale Ombudsman als hoge ambtenaren waarschuwen keer op keer dat beleid en uitvoering steeds meer wringen. Dat is een probleem voor ons allemaal, ook voor de politiek.

Door steeds uitzonderingen, aanvullingen, wijzigingen en aanpassingen te eisen, met de beste bedoelingen, worden regels alsmat ingewikkelder en soms vrijwel onmogelijk om uit te voeren en te handhaven.

Bij een bank is de gouden regel dat de back office, zeg de operations, nooit mag achterlopen bij de front office, de

commercie, om voorzienbare rampen te vermijden. Zo zou het bij de overheid ook moeten gaan en gaarne zou ik van het kabinet vernemen dat de uitvoerbaarheid en niet per sé de politieke wil voorop staat bij nieuwe voorstellen. Kan het kabinet dit toezeggen?

Te vaak lees ik dat loyale ambtenaren schrijven dat een en ander haalbaar is mits er geen andere prioriteiten komen, de bezetting kwalitatief en kwantitatief binnen drie maanden verbeterd wordt, het ziekteverzuim halveert, de minister-president in één week Chinees leert en de minister en staatssecretaris van Financiën zich plaatsen voor de halve finale mixed dubbel op Wimbledon.

De Friezen zeggen dan, met excuus voor mijn uitspraak aan de Friese collega's: "It giet net." En dat is wat anders dan de meesten dan denken.